

Zlatý roh

ZPRAVODAJ OBCE STARÉ MĚSTO POD SNĚŽNÍKEM

DUBEN 1996

ČÍSLO 4

2 Kč

HRANIČNÍ PŘECHOD NA KLADSKÉM SEDLE BYL NATRVALO OTEVŘEN

Dne 20. února byl otevřen na základě Smlouvy mezi ČR a Polskou republikou o malém pohraničním styku hraniční přechod pro pěší, cyklisty a motocykly do 50 ccm na Kladském sedle. Usnadní se tak překračování státní hranice občanům obou smluvních států, kteří mají trvalé nebo přechodné bydliště v pásmu ležícím po obou stranách státní hranice, každé o šíři 15 km. Tito občané musí prokázat státní občanství ČR nebo PR. Pásmo malého pohraničního styku zahrnuje na polské straně 116 příhraničních střediskových obcí a jejich částí, na straně ČR je to celkem 415 obcí. V okrese Šumperk jsou do pásma MPS zahrnuty tyto obce: Bohdíkov, Bušín, Branná, Hanušovice, Jakubovice, Janoušov, Jindřichov, Kopřivná, Loučná nad Desnou, Malá Morava, Písařov, Ruda nad Moravou, Staré Město, Šléglov, Štítý a Vikantice.

Občané České republiky, bydlící v patnáctikilometrovém příhraničním pásmu, mohou překračovat státní hranice na kterémkoliv hraničním přechodu, na území Polska se však mohou zdržovat opět jen v pásmu MPS. Je tedy možné překročit státní hranice např. na Kladském sedle a vrátit se na území ČR např. v Travné. Překračovat státní hranici a pobývat v pásmu 15 km je možno s těmito doklady:

- občanský průkaz se zápisem o trvalém nebo přechodném pobytu v pásmu MPS
- cestovní pas občanů PR bydlících v pásmu MPS v ČR a cestovní pas občanů ČR bydlících v pásmu MPS v PR
- cestovní příloha k občanskému průkazu u dětí do 15 let

Děti do 15 let mohou překračovat hranice v doprovodu rodičů i bez přílohy k OP, pokud jsou zapsány v jejich občanském průkazu nebo pasu. Překračovat státní hranici v rámci Smlouvy na jiné než uvedené doklady (např. občan České republiky na cestovní pas ČR) je zakázáno.

Pokud z výše uvedených dokladů nevyplyvá, že jejich držitel je přihlášen k pobytu v pásmu MPS, vyžaduje se zvláštní úřední potvrzení o přihlášení k pobytu vydané ohlašovou pobytu (obcí). Cestovní

přílohy vydává na základě žádosti příslušné oddělení cizinecké policie a pasové služby.

Na státní hranici mezi Českou republikou a Polskem je Smlouvou schváleno celkem 36 přechodů MPS, z toho 33 v rámci Severomoravského regionu. V okrese Šumperk je tento přechod jediný, a to právě Staré Město - Nowa Morawa na Kladském sedle se stanovenou provozní dobou od 6.00 do 22.00 hodin. Překračovat hranici mimo provozní dobu je zakázáno. Státní hranice mezi ČR a PR v okrese Šumperk se nachází pouze v katastru Starého Města. Je vymezena hraničními kameny číslo III/45 nad Petřkovem a číslo III/68 nad Dolní Moravou a má délku 18.035 metrů. Osoby mohou pobývat v pásmu malého pohraničního styku druhé smluvní strany vždy až po dobu 7 dnů. Tito občané podléhají pohraniční a celní kontrole, pohraniční kontrolu provádějí policisté Policie ČR.

Smlouva dále výslovně stanoví, že v naléhavých případech, jde-li o bezprostřední ohrožení života, zdraví nebo majetku, se umožňuje záchranným oddílům nebo osobám poskytujícím pomoc, ale i osobám postiženým překračovat státní hranici při cestě tam i zpět v kterémkoliv místě za účelem poskytnutí či přijetí pomoci. Osoby, které překročily hranice z výše uvedeného důvodu, musí prokázat na požádání svou totožnost příslušným orgánům druhé strany. Dopravní prostředky a záchranná zařízení včetně náhradních dílů převážené přes hranice jsou zde osvobozeny od cla, daní a jiných poplatků, podmínkou je však jejich zpětný vývoz.

□ ing. Zdeněk Panský

Naši ochotníci po téměř čtyřiceti letech

V sobotu 2. března jsem se zúčastnil premiérového vystoupení našeho nového ochotnického souboru v Domě osvěty. Inscenace Werichovy Královny Koloběž-

Z OBSAHU

- Hraniční přechod na Kladském sedle byl natrvalo otevřen
- Naši ochotníci po téměř čtyřiceti letech
- Ze zasedání obecní rady
- Na Jesenícku se po sto letech opět začínají usazovat medvědi
- Městský znak Starého Města
- Příklady výpočtu nájemného v obecním bytě
- Pohledy do minulosti
- Společenská kronika
- Příspěvek na bydlení
- Přehled meteorologických pozorování ve Starém Městě za měsíc únor 1996
- Odpůrce letního času organizuje petici
- Soutěž
- Klno

ky I. mě opravdu mile překvapila. A nebyl jsem zřejmě sám. Zcela zaplněný velký sál tleskal po skončení představení stejně s chutí jako já. Překvapily nejen velmi dobré písně, kterými jejich autor Václav Volný tuto hru jednoznačně vylepšil, ale i vcelku vyrovnané výkony všech našich debutujících ochotníků a především jejich poměrně již vyzrálé chování na jevišti. Všem, kteří se o tento příjemně prožitý večer několika stovek našich spoluobčanů zasloužili, upřímné díky. Chtěl bych věřit, že se ještě letos dočkáme další inscenace.

Jednoznačně pozitivním zjištěním sobotního večera bylo i velké množství mladých mezi diváky. Zdá se, že to s kulturností Staroměstských bude v brzké budoucnosti lepší. Snad jen těch starších mohlo být víc. Čekal jsem, že především ti, kteří budovali staroměstskou ochotnickou divadelní tradici v poválečných letech, stejně jako jejich pravidelní diváci nebudou mezi diváky chybět. Že by to bylo jen nepříznivé počasí?

□ V. Černý

Ze zasedání obecní rady dne 26.2.1996

- 1) V periodickém tisku byl zveřejněn inzerát ke konkurznímu řízení na sportovní kulturního pracovníka, na který byly doručeny tři nabídky. Z nich obecní rada vybrala jednoho zájemce s nástupem do funkce od 1. 3. 1996.
- 2) Obecní rada schválila vypracování architektonické studie úpravy vzhledu panelové zástavby na rohu náměstí a Jesenické ulice (č.p. 356, 357 a 359 - bývalé nákupní středisko). V této studii bude řešena i celá východní strana náměstí včetně úpravy fasád, střešních a architektonických detailů.
- 3) Rada se zabývala nutností výstavby nového vodovodního řadu v místní části Nová Seninka. Starosta bude jednat se zástupci VZH a.s. Šumperk a a.s. Ligra Staré Město o koncepčním řešení.
- 4) Členové obecní rady diskutovali o problému dopravní obslužnosti obce. Komise dopravy připraví rozbor, kolik občanů přibližně jezdí autobusy, kdy a kolik jezdí turisté, aby se dalo zjistit, které spoje by se mohly vykrýt malým a které velkým dopravním prostředkem.
- 5) Odpověď a. s. Ligra Staré Město na žádost o bezplatný převod ostatních komunikací v k.ú. Staré Město, Kunčice a Chrástice z majetku a.s. Ligra do vlastnictví obce je zamítavá. A.s. Ligra navrhuje, aby tyto komunikace byly vyměněny za pozemky v majetku obce, a to ve stejné hodnotě, stanovené dle znaleckého posudku.
- 6) Starosta obce informoval přítomné o tom, že telefonní budku v sídlišti Budovalů lze z důvodu špatně zhotoveného kabelového přívodu zprovoznit až na jaře.
- 7) OR navrhuje zřídit do konce září 1996 hlídaná parkoviště ve Stříbrnicích a Kunčicích.
- 8) Zástupce starosty předal informace z jednání schůze Sboru dobrovolných hasičů v Nové Senince, který má 16 stálých členů.
- 9) V k. ú. Staré Město byla dokončena identifikace historického majetku obce. Identifikace konfiskátů byly provedeny i v místních částech. 26.2.1996 byly odevzdány Lesům ČR - lesní správě Hanušovice veškeré podklady pro předání lesů do majetku obce.
- 10) Stále se pracuje na podkladech pro prodej bytů.

Ze zasedání obecní rady 11.3.1996

- 1) Paní Vlasta Riedlová nabízí k odprodeji za odhadní cenu pozemky, které jsou ve vlastnictví jejího syna Petra Riedla. Jedná se o parcely č. 273, 291 a 3589 v k.ú. Staré Město. Obecní rada doporučuje OZ uvedeně pozemky odkoupit.

- 2) Divadelní soubor ŠOK ze Starého Města žádá o poskytnutí finančního příspěvku ve výši 20.000,- Kč na zakoupení látky na nové závěsy v Kulturním domě, na provoz divadelních her, výrobu kulís, rekvizit a na zapůjčení kostýmů.

OR doporučuje obecnímu zastupitelstvu poskytnutí příspěvku schválit, avšak vedoucí KD projedná podrobnosti, které se týkají nových závěsů a na příštím jednání OR bude navržena výše příspěvku divadelnímu souboru.

Dále obecní rada vyslovila veřejné poděkování členům souboru za obětavost při přípravě první divadelní hry i za úspěšné vystoupení dne 2.3.1996.

- 3) Starosta obce seznámil členy obecní rady se situací týkající se zajištění dětské lékařské péče ve Starém Městě. Na nabídku místa pediatra šesti lékařům z Jesenicka neprojevil žádný z oslovených zájem. Proto bude odeslán inzerát do tisku - Region, Moravský sever a Zdravotnické noviny. Zatím obec požádá MUDr. Veselou z obvodu Hanušovice o prozatímní ošetřování staroměstských dětí.

- 4) Členové OR byli seznámeni s dopisem z České pošty Šumperk, ve kterém je obec žádána, aby v rámci své působnosti apelovala na majitele psů. Psi musí být zajištěni ve smyslu § 415 Občanského zákoníku. V případě, že bude zjištěn pohyb nezajištěného psa nebo dojde k napadení poštovního zaměstnance, může být doručování zásilek zastaveno nejen majiteli psa, ale i celé obci.

Text dopisu bude zveřejněn na úředních deskách.

- 5) Členové obecní rady vypracovali dotazník týkající se Programu hospodářského a sociálního rozvoje okresu Šumperk.
- 6) Starosta obce svolal na pondělí 18.3.1996 schůzku starostů obcí Vikantice, Sléglov a Branná. Je potřeba hledat možné úspory finančních prostředků na dotacích pro ČSAD.
- 7) Starosta seznámil přítomné s obsahem stížnosti ředitelky Zvláštní školy ve Starém Městě na neustálé přejíždění cizích vozidel přes pozemek školy.
- 8) V jarních měsících budou pokračovat přípůloze rozvodů kabelové televize do výkopů pro telefony. Pokračuje příprava pro vydání územního rozhodnutí a stavebního povolení pro rozvod v nivě řeky Krupé. Je připravována smlouva s firmou Kabel Plus.

Na Jesenicku se po sto letech opět začínají usazovat medvědi

Jak se před časem objevily zprávy v periodickém tisku, začíná se do našich hor vracet jeden ze symbolů Starého Města, totiž medvěd. Že to byl v minulosti typický obyvatel zdejších lesů, dokazuje nejen znak Starého Města, kde proti horníkovi stojí na zadních nohou vztyčený medvěd, znak Jeseníku (kráčející hnědý medvěd, z jehož hřbetu vyrůstá černá slezská orlice),

polských Stronie Sl. (pod zděnou sklářskou pecí medvěd stojící na všech čtyřech tlapách), ale i do dnešních dob zachované místní názvy, jako je Medvědí rokle u Malého Vrba, Medvědí bouda u Paprsku nebo Medvědí stráně u Chrástic. Medvědí stopy ve sněhu se opět objevovaly na Jesenicku. Zatímco někteří obyvatelé byli vyděšeni, jiní sledovali jejich stopy se zájmem. Medvědi se vrátili do této oblasti po více než sto letech. Poznali to především včelaři, kterým medvědi ničí včelíny.

Lesní správce z Javorníka našel medvědí stopy ve sněhu u Horní Lipové. Musel to být mladší medvěd, protože stopa měla v průměru asi 15 centimetrů.

Stopy medvědů pozorovali na Jesenicku lidé už loni a předloni. V oblasti bylo zjištěno medvědů více, dokonce i medvědice s mláďetem. Medvědi se pohybovali od Divoké Desné až do oblasti Rychlebských hor, jeden z nich při své pouti do Polska přešel i masivem Kralického Sněžníku. Jednu z nalezených stop odborníci odličili do sádky, aby výskyt medvěda mohli dokumentovat.

Spatřit samotného medvěda je však vzácnost, protože je plachý. Vloni jej viděl pouze jeden člověk, který na něj narazil znenadání. Když se medvěd postavil na zadní, měl přibližně metr sedmdesát. Oba se navzájem lekli a utekli.

Medvědi k nám přicházejí ze Slovenska, kde se v posledních letech rozmnožili a proto hledají nová útočiště. Oblast Rychlebských hor a Kralického Sněžníku je pro medvědy příznivou, protože jsou zde hustější lesy a chodí do nich méně lidí.

Zatímco si někteří lidé myslí, že medvědi Jesenicko zviditelní, včelaři radost nemají. Protože je medvěd hnědý chráněný státem, musel Okresní úřad v Šumperku zaplatit několik tisíc za poničené včelíny.

O medvěda se zajímali dokonce i policisté z Pohraniční policie v Žulově. V listopadu loňského roku totiž prošetřovali anonymní telefonát, že u obce Nýznerov byl skupinou pěti lidí zastřelen medvěd. Zabití medvěda je trestné, proto musela policie informaci ověřit. Medvěd se dostal do blízkosti lidských obydlí, což potvrdil i lesník nýznerovského polesí, který objevil medvědí stopy. Muselo se jednat o velkého jedince, neboť stopa jeho zadní tlapy měřila 28 centimetrů. K lidským obydlím ho mohl přilákat pach hospodářských zvířat. Dle závěrů policejního vyšetřování je medvěd živý, pouze přešel na území Polska.

Zcela jiného mínění jsou pracovníci referátu ŽP OkÚ v Šumperku. Podle nich se jednalo o výše zmíněnou medvědice s mláďetem. Zastřelena byla medvědice, a stopy, vedoucí k polským hranicím, patřily osiřelému mláďeti. Podle odborníků se dá předpokládat, že se medvěd s příchodem jara vrátí.

□ (ZP)

Městský znak Starého Města

V lednovém zpravodaji v 13. pokračování "Pohledů do minulosti" se objevila zmínka o městském znaku Starého Města pod Sněžníkem. Bylo zde uvedeno: "Existenci městského znaku popřít nelze, připomenout je však třeba, že až do roku 1558 ho tvořil jen stojící medvěd s hornickým kladivem v pravé tlapě".

Pro srovnání uvádíme ke staroměstskému znaku údaje z knihy Ladislava Baletky a Jiřího Loudy "Znaky měst Severomoravského kraje":

"Pečetní znamení se jako skutečné znaky objevují až v průběhu 15. a 16. století, kromě několika zřejmých výjimek. Jen u dvanácti měst jsou doloženy pečeti z doby před rokem 1450. Jde o města Bílovec (1440), Český Těšín (1406), Fulnek (1446), Krnov (1311), Lipník nad Bečvou (1287 - 1349), Litovel (1450), Olomouc (1267), Opava (1289), Ostrava (1426), Šternberk (1426), Uničov (1440) a Valašské Meziříčí (1419). Podle charakteru pečetních vyobrazení vznikla v tomto období nejstarší známá pečetidla Dvorců, Hustopečí nad Bečvou, Loštice, Potštátu, Starého Města pod Sněžníkem a Štítů, i když jsou doloženy pečeti až z pozdější doby. U všech těchto měst se obraz na pečeti stal městským znakem, anebo jím v době, z níž se pečeti dochovaly, už skutečně byl.

Devět z těchto měst (Bílovec, Dvorce, Loštice, Olomouc, Opava, Potštát, Šternberk, Štítů a Valašské Meziříčí) převzalo na své pečeti beze změn nebo téměř beze změn znaky svých vrchností. V kombinaci s městským symbolem - hradbou nebo věžemi - nacházíme znak vrchnosti na pečetích Českého Těšína, Fulneku a Hustopečí nad Bečvou. O pečetních znameních jako symbolech charakterizujících a určujících jednoznačně své uživatele, resp. přímo o znacích lze v období před polovinou 15. století hovořit jen u Krnova, Litvle, Ostravy a Starého Města pod Sněžníkem. Pečeti Lipníka nad Bečvou, Litvle, Ostravy a Uničova přinášejí navíc pečetní znamení umístěné na štítu, tvar štítu má i pečetní pole nejstarší známé pečeti Starého Města pod Sněžníkem. K těmto šesti městům, která bezpochyby užívala své pečetní znamení zároveň jako městský znak už před polovinou 15. století, náleží zřejmě i zeměpanská města Český Těšín, Olomouc a Opava.

Nejstarší známé pečetidlo Starého Města pod Sněžníkem mělo podobu

raně gotického štítu. Známe je sice z pečeti z roku 1563, může však pocházet už ze 14. století. Je na něm vyobrazen doleva obrácený horník, držící hornické kladívko a dorážející na vztyčeného doprava obráceného medvěda. Na pozdějších pečetích z 18. století je sice stejný obraz, ale medvěd stojí vpravo a horník vlevo, přičemž štít je štípen. V této podobě je znak Starého Města vyobrazen v reliéfu na věži radnice. Barvy tohoto znaku udává H.G.Strohl: štít je modrý, horník má žluté kalhoty, černou čepici se skříženými stříbrnými kladívky, ostatní je přirozené barvy

Pečetidlo z roku 1596 ukazuje městský znak podstatně zjednodušený. Má totiž ve štítu pouze stojícího, doleva obráceného medvěda. Tento znak popisuje i V.R.Widimský, který udává, že v polovině 19. století byl štít zlatý, medvěd držel navíc hornické kladívko. Vzhledem k ostatním dokladům, zejména vzhledem k nejstaršímu pečetidlu a k vyobrazení znaku na radnici, je třeba považovat starší formu znaku za původní. Znak Starého Města patří zřejmě k nejstarším městským znakům v Severomoravském kraji, neboť jednoznačně určoval svého nositele a už ve velmi rané době přicházel na štítu. Domněnku, že znak městu udělil Karel IV., která se objevuje ve starší literatuře, však nelze potvrdit."

Podle zákona č. 367/1990 Sb. o obcích mohou obce a jejich orgány užívat znak obce a prapor. Staré Město pod Sněžníkem má svůj historický znak tzv. vydržený (není dochováno udělovací privilegium) a může jej volně užívat. V případě praporu je však třeba, aby byl schválen heraldickou komisí parlamentu a poté udělen rozhodnutím předsedy poslanecké sněmovny. Prapory dříve udělovány nebyly, užívány byly pouze barevné pruhy látky odvozené od barev znaku, na které byl někdy také znak ve štítě přímo umístěn. Nešlo však o plnohodnotný prapor, neboť jeho list má nahrazovat heraldický štít.

□ ZP

Příklady výpočtu nájemného v obecním bytě:

Nájemné se skládá ze tří položek:

Za 1 m² obytné plochy - pokoje, kuchyně, předsíň - se počítá 6,60 Kč (současná regulovaná cena).

Za 1 m² užitkové plochy - koupelna, WC, šatna, balkon, sklep - se počítá 3,30 Kč (polovina současné regulované ceny).

Z položky za vybavení bytu: za různé předměty vybavení (sporák, kuchyňská linka, bojler, vestavěné skříně apod.) z pořizovací ceny určitá procenta z ročního opotřebení v přepočtu za měsíc.

Např.: sporák za 7.000 Kč, z toho 6,6 % ročního opotřebení, tj. 462 Kč za rok, tj. 38,50 Kč měsíčně.

Třípokojový byt v č.p. 358:

Obytná plocha

63 m² x 6,60 Kč za 1 m² = 415,80 Kč

Užitková plocha

8 m² x 3,30 Kč za 1 m² = 26,40 Kč

Za vybavení bytu (sporák, vestavěná skříň, kuchyňská linka ap.) 70 Kč

Čisté nájemné 512,20 Kč/měsíčně.

Třípokojový byt v dokončované panelové výstavbě:

Byty v těchto domech musí po dobu 20 let sloužit k nájemnímu bydlení s regulovanou cenou, která může být nejvýše trojnásobkem regulované ceny nájemného za 1 m² bytové plochy.

Obytná plocha

60 m² x 19,80 Kč za 1 m² = 1.188 Kč

Užitková plocha

13,6 m² x 9,90 Kč za 1 m² = 134,60 Kč

Za vybavení bytu (sporák, vestavěná skříň, kuch. linka) asi 100 Kč.

Čisté nájemné 1422,60 Kč.

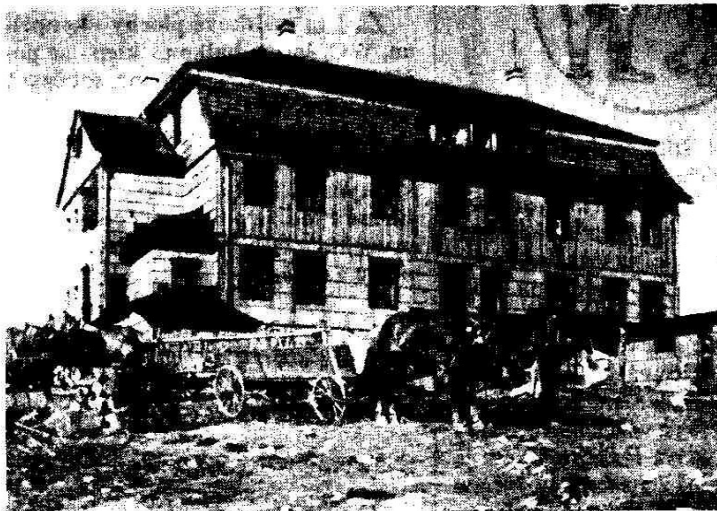
Ve všech případech je třeba k čistému nájemnému připočítat další nutné výdaje:

- náklady na topení
- náklady na ohřev teplé vody
- náklady na spotřebovanou elektřinu
- poplatky za televizi, rozhlas
- jiné další poplatky

□ Tr

Pohledy do minulosti

16. ČÁST

holích pastvu dobytka. Prvním salašníkem se zde stal Johann Aegerther, syn Michaela Aegerthera ze švýcarského Oberwillu, který působil již od počátku 19.

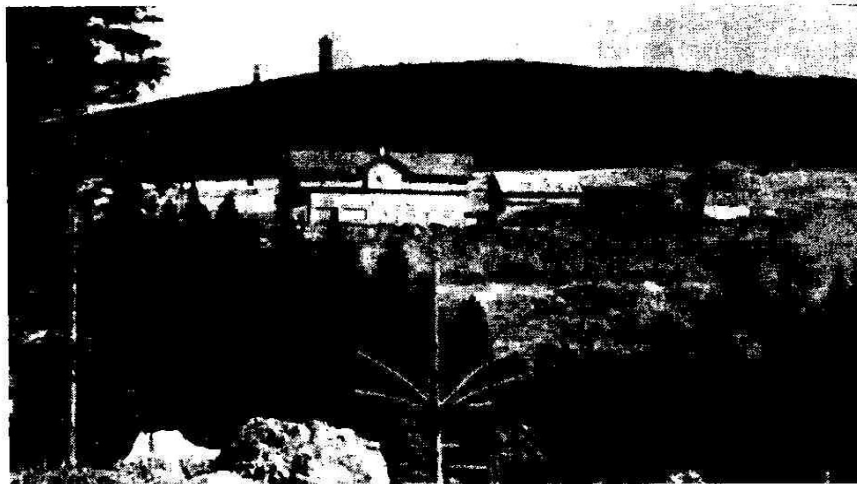
Tři další pokračování našich Pohledů budu věnovat historii turistiky na Staroměstsku, a to z pohledu na počátky, meziválečný i poválečný vývoj našich horských chat a ostatních turistických objektů. První část je věnována Králickému Sněžníku.

V minulém století až do zřízení železniční trati Hanušovice - Staré Město v roce 1905 se na tento vrchol vystupovalo nejčastěji z kladské strany. Výstup už tenkrát byl atraktivní tím, že z vrcholu je překrásný kruhový výhled na Rychleby, hřebeny Hrubého Jeseníku, Hanušovickou vrchovinu, Orlické hory, za dobré viditelnosti i na Krkonoše, na dnešní polské straně pak do Kladska a na Soví hory. Navíc je vrchol zemskou hranicí Čech, Moravy a Kladska (Pruska, Polska) a na blízké hoře Klepý leží uzlový bod rozvodnic tří moří (Severního, Baltského a Černého) a v tomto smyslu je možné označit Králický Sněžník jako "střechu Evropy." S ohledem na převažující turistickou aktivitu z pruské strany byly první horské chaty vybudovány na severní straně, a to v r. 1871 blízko pod vrcholem z původní švýcarské a krátce poté ve Wolfesgrundu (dnešní polské Miedzygórze) holandskou kněžnou Mariannou Oraňskou, která v r. 1838 koupila kladskou část Sněžníku. Z této formule je třeba především vysvětlit výraz "švýcarská". Podle sborníku Severní Morava č. 55 dal kníže Lichtenštejn v roce 1829 vybudovat nedaleko Pradědu "horskou salaš, aby zavedl na zdejších

stol. jako salašník na Králickém Sněžníku." (Podle J. Šímy to bylo od r. 1809.) V té době tedy zřejmě byly švýcarské - původně asi švýcarské salaše - hospodářské objekty budované na horských holích k využití pastvy, a to odborníky, které si Lichtenštejnové zvali ze Švýcarska. Zdá se, že první taková švýcarská salaš byla tedy postavena již v r. 1809 na severním svahu Králického Sněžníku. První turisté tyto salaše od samého počátku vyhledávali jako místa, kde si mohli koupit jednoduché jídlo, ukrýt se před nepohodou nebo získat i nouzový nocleh.

Když pak v 60. letech "byla pastva dobytka pro malou výnosnost zastavena, sloužily objekty jako útulek panských myslivců a postupně stále častěji i jako turistické ubytovací

hostince. V r. 1887 dal kníže Lichtenštejn na místě staré švýcarské u Pradědu postavit novou srubovou chatu - dnešní Švýcarsku" (citace opět podle Severní Moravy č. 55.) U nás, tj. dnes na polské straně Sněžníku, byla podle J. Šímy turistická chata vystavena "vedle staré salaše už v roce 1871 a v téměř nezměněné podobě stojí zde dodnes." Pan Šíma uvádí tento fakt jako součást z vyprávění spisovatele A. Jirásky o jeho výletu na Sněžník v roce 1884. Mimo jiné zde píše, že "v sedle mezi Malým a Velkým Sněžníkem přešel na pruskou stranu k turistické chatě Švýcarské, což je hostinec a hospodářské stavení zároveň. Patří pruskému princovi Albrechtovi (syn kněžny Marianny). Nájemce chaty tu chová větší počet dobytka a provozuje salašnictví." Podle občasníku Společnosti pro Králický Sněžník č. 3/93 (dále jen SKS) se právě v tomto roce do horské turistiky na Sněžníku zapojili i staroměstští občané. Sekce Moravského sudetského horského spolku ve Starém Městě (MSSGV) v roce 1884 postavila na Sněžníku první dřevěnou vyhlídkovou pyramidu, jež však padla za oběť prvním zimním vichřicím. Snad to měla být i reakce na iniciativu sesterské MSSGV v Kladsku, která zadala v r. 1881 vypracování stavebních plánů na výstavbu kamenné věže na Sněžníku. Vlastní stavba byla zahájena až v r. 1895, a to na kladské straně 50 m od hranice. Provedla ji stavební skupina zednického mistra Emila Giessera z Kladska.

Stavební práce probíhaly jen v létě, stavělo se maximálně 4 měsíce v roce. Kámen ("sněžnická" rula) byl získán z místních zdrojů, na vrcholu bylo rovněž nalezeno potřebné množství písku, voda byla čerpána z pramene Moravy. 9. 7. 1899 byla novostavba vysvěcena za přítomnosti knížete Alberta. Hotová věž dosahovala výšky 33,57 m. Měla dvě vyhlídkové plošiny, do věže se vcházelo okrouhlým rozlehlým sálem, který měl průměr 8 m a výšku 5 m. Bylo v něm pět sloupů a oblouková okna. Sálu dominovala busta císaře Fridricha II. Byla zde také zazděna kamenná deska s textem o stavbě. Ze sálu vedl vchod do přízemní přístavby, kde bylo možné dostat občerstvení a též nocleh v turistických podmínkách. Na horní vyhlídkové plošině byly čtyři tabule s popisy panoramatu. V r. 1906 byla k věži přistavena ještě restaurační část. Věž byla v provozu pouze v letním období.

Po druhé světové válce, kdy všechny objekty na Sněžníku byly mimo provoz, byla věž znovu zpřístupněna po opravě kladskou odbočkou Polského turistického svazu (PTTK) v r. 1948 a při té příležitosti byla v dolním sále umístěna další deska o zpřístupnění věže a k 75. výročí založení PTTK. Stav věže se však rok od roku horšil, o údržbu se prakticky nikdo nestaral a od konce 60. let byla v tak špatném stavu (propadlé části schodiště, chybějící kusy zábradlí), že byla už mimo provoz. 11. 10. 1973 byla odstřelením zbořena. Zůstala z ní jen hromada kamení. Když dva dny poté, po změně počasí, naši členové HS zjistili co se stalo, vydali se pp. Russnák a Trutman na Sněžník a z trosk rozhledny vyzvedli a později svezli do Starého Města druhou pamětní desku z roku 1948. Několik let byla uložena ve služebně HS na náměstí, na začátku 80. let byla předána Polákům a dnes je umístěna na polské chatě. U příležitosti 20. výročí likvidace věže se na vrcholu sešla skupina nadšenců z české i polské strany, která zahájila práce na vybudování nové věže. První prací byl sběr kamení na vrcholové holi. Z české SKS bylo přítomno 6 členů. Zároveň bylo dohodnuto založit Nadaci na vybudování nové věže. Tato v současné době již pracuje.

Významným mezníkem pro stavební činnost na moravské straně Sněžníku bylo zvolení zánického turistu Hermana Buhla starostou Starého Města v roce 1894. O vztahu staroměstských občanů k zimní turistice v té době svědčí i několik vět, které uvádí Vlastivědné zpravodavství OVM z roku 1896: "Ve Starém

Městě již koncem minulého století vznikl jeden z prvních lyžařských kroužků, staroměstští lyžaři sjeli jako první svahy Králického Sněžníku, kde se již na počátku našeho století konaly první lyžařské kurzy." Dá se říci, že i vybudování železniční trati z Hanušovic v r. 1905, které bylo jednou z největších stavebních akcí nového starosty, přispělo také k rozvoji turismu. Krátce poté, již v roce 1906, navštívil markrabě Josef Ferdinand se starostou Buhlem vrchol Sněžníku. Jednali zřejmě o stavbě další horské chaty, protože už příští rok pod dohledem staroměstského občana Gustava Baldermana, který měl zkušenosti se stavbou horských chat v Alpách, bylo vybráno stavební místo na jihovýchodním svahu Sněžníku ve výši 1375 m u pramene Moravy. Majitelem pozemku byl kníže Jan Lichtenštejnský, který jej pronajal staroměstskému spolku MSSGV za symbolické 4 koruny ročně. Zároveň souhlasil s tím, aby nová chata nesla jeho jméno. Po vyřešení finančních záležitostí byla stavba chaty zahájena 4. 10. 1908. Práce řídil stavební mistr Robert Winter ze Starého Města. Dřevo na stavbu daroval nadlesní Wiehl, mělo hodnotu 22.000 korun. Během stavby museli stavebníci Buhl - Balderman - Winter řešit řadu problémů technických (např. katastrofální stav cest na vrchol) či finančních (platy povozníků i nosičů). Náklady na stavbu přesáhly stanovený rozpočet a všichni tři museli přispět i ze svých vlastních peněz, aby mohlo být započaté dílo dokončeno.

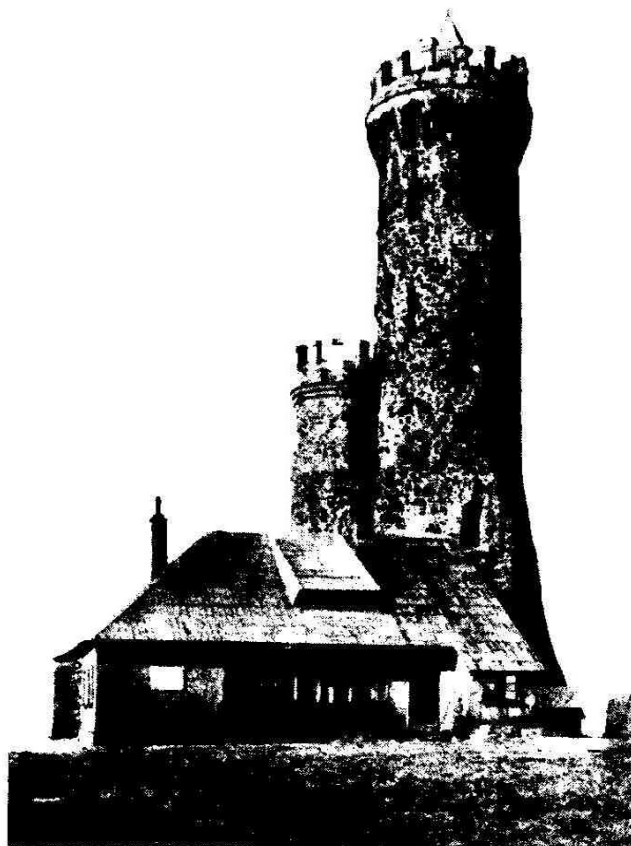
Po všech útrapách se tak stalo 21. 7. 1912. Celkové náklady dosáhly 80 tis. korun. Novostavba měla půdorys 22 x 12 m, výška od základů 14,9 m. Na severozápadní straně směrem od vrcholu byla chata kryta vápennou omítkou a navíc byla v dřevěné konstrukci provedena izolace korkovými deskami. V přízemí byla jídelna, dva zvláštní pokoje pro vzácné hosty, byt správce a provozní

místnosti. V prvním poschodí bylo 11 ložnic a v podkroví několik komor a společná noclehárna. Pokoje byly vytápěny kachlovými kamny. Vodu zajišťoval až do roku 1934 pramen Moravy, pak byla postavena studna o obsahu 5,5 m³, protože pro stále větší počet návštěvníků pramen nestačil.

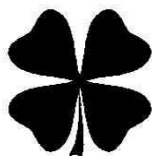
Po útlumu turistiky v období 1. světové války, kdy byl objekt i vykraden, začíná po r. 1920 jeho největší rozvoj za nového nájemce p. Stanzela, který využil zkušeností průkopníka lyžování dr. Oskara Gutwinského. Pod jeho dozorem byla chata přestavěna na horský hotel s vídeňskou kuchyní. Zařízení mělo celoroční provoz a pro vynikající terény v okolí se stalo ve 20. a 30. letech významným lyžařským centrem. Na svazích Sněžníku se v té době konaly první lyžařské kurzy, vedené severskými cvičiteli (Verenskioli), ale i zakladatelem rakouské lyžařské školy M. Ždarským z Lilienfeldu.

Po květnu 1945 se horské objekty na Sněžníku staly místem přechodného úkrytu německých vojáků. Po příchodu sovětských vojáků byli všichni včetně poslední německé nájemkyně a jejích zaměstnanců odvedeni do dnešního Stronie Slaskieho a všechny objekty zůstaly několik měsíců opuštěny.

(pokračování příště)

Společenská kronika

Životní jubilea v měsíci dubnu

70 let

Josef Čupka 2. 4. 1926 Staré Město, Jesenická čp. 27

82 let

Vilma Nožičková 16. 4. 1914 Staré Město, Krátká čp. 310

83 let

Anna Večeřová 13. 4. 1913 Staré Město, Budovatelů čp. 62

Jubilantům přejeme do dalších let mnoho zdraví, štěstí a spokojenosti.

Narozené děti

František Majdiak 2. 2. 1996 Staré Město - Stříbrnice čp. 55

Přejeme klidné a šťastné prožití dětství!

Úmrtí

Ondřej Konyarik 29.2.1996 Staré Město-Stříbrnice čp. 35, 86 let

Rada rodičů, přátel, dětí a školy ve Starém Městě p. Sn. tímto děkuje uvedeným sponzorům za poskytnutí finančního příspěvku nebo věcného daru, který poskytl na dětský maskarní ples dne 16. 3. 1996 v Kulturním domě ve Starém Městě:

- Pohostinství Pod javorem
- Staroměstský šenk
- Králická chata Stříbrnice
- Chata Olšanka
- Chata Návrší
- Penzion Staré Město
- Lékárna
- Maso-uzeniny - p. Rostislav Nosek
- Alex - p. Alena Kohníková
- Vojenský útvar Staré Město
- Odborový svaz a. s. Ligra
- Prodejna obuvi
- Firma NET
- Pečení pečiva - p. Olga Kampová
- Chata Junior - p. Leoš Haltmar
- Pekařství - ing. Jiří Král
- p. Adolf Tylich
- p. Jaroslav Hájek
- p. František Rygar
- ing. Romana a Ladislav Trčkoví
- Sdružení Pešek Vladimír a Jiří
- Autoškola - p. Přemysl Novotný
- p. Václav Langr
- Truhlářství - p. Vladimír Peštal
- Cukrárna - p. Františka Flosová
- Ovoce-zelenina - p. Jan Darebník
- Ovoce-zelenina - p. Jarmila Jurkovičová
- Firma PRO - BIO
- Potravinový ŠÁRKA
- Strana demokratické levice
- p. Jana Haltmarová
- Koloniál - p. Jitka Matoušová

Příspěvek na bydlení (§ 24 a 25)

Výše příspěvku se stanoví podle následujícího vzorce:

$$D = \frac{\text{částka nákladů na domácnost} \times \text{rozhodný příjem rodiny}}{\text{částka život. minima rodiny} \times \text{koeficient 1,40}}$$

Příklad č. 1

Osamělá důchodkyně, jejíž příjem ve IV. čtvrtletí 1995 byl starobní důchod ve výši 3.125,- Kč.

Částka na domácnost dle zákona o životním minimu pro jednotlivce činí 860,- Kč.

$$D = 860 - \frac{860 \times 3125}{(1800 + 860) \times 1,40}$$

$$D = 860 - 722$$

$$D = 138$$

Žadatelce náleží příspěvek na bydlení ve výši 138,- Kč v I. čtvrtletí 1996.

Příklad č. 2

Manželé důchodci, jejichž jedinými příjmy ve IV. čtvrtletí 1995 byly důchody v celkové výši 7.328,- Kč.

$$D = 1130 - \frac{1130 \times 7328}{(1800 + 1800 + 1130) \times 1,40}$$

$$D = 1130 - 1250$$

$$D = 0$$

Žadatelé nemají nárok na příspěvek na bydlení, neboť jejich příjem přesahuje součin životního minima a koeficientu 1,40.

Příklad č. 3

Úplná rodina se dvěma dětmi ve věku 8 a 10 let (4 osoby) měla v předchozím kalendářním čtvrtletí čistý průměrný příjem 8.219,- Kč.

$$D = 1400 - \frac{1400 \times 8219}{(1800 + 1800 + 1460 + 1730 + 1400) \times 1,40}$$

$$D = 1400 - 1004$$

$$D = 396$$

Této rodině bude náležet v běžném čtvrtletí příspěvek na bydlení ve výši 396,- Kč.

Příklad č. 4

Úplná rodina se třemi dětmi ve věku 1, 4 a 7 let (5 osob) měla ve IV. čtvrtletí průměrný čistý příjem 14.899,- Kč.

$$D = 1580 - \frac{1580 \times 14899}{(1800 + 1800 + 1320 + 1320 + 1460 + 1580) \times 1,40}$$

$$D = 1580 - \frac{23540420}{12992} = 1580 - 1812 \quad D = 0$$

Rodina nemá nárok na příspěvek na bydlení.

☐ Referát sociálních věcí OkÚ Šumperk
kontaktní pracoviště Hanušovice

Přehled meteorologických pozorování ve Starém Městě za měsíc únor 1996

Datum	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Průměrná teplota ve °C	-18,82	-6,05	-4,00	-8,00	-9,75	-11,62	-12,75	-12,00	-12,50	-11,75
Sníh v cm	10	10	10	10	13	13	13	13	13	13
Datum	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Průměrná teplota ve °C	-5,50	-4,50	-2,50	-2,37	-7,25	-1,87	+0,25	-0,75	-1,25	-1,50
Sníh v cm	13	17	21	25	25	25	30	40	45	55
Datum	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
Průměrná teplota ve °C	-6,25	-9,62	-14,50	-15,50	-11,25	-4,87	-4,25	-8,12	-3,25	
Sníh v cm	55	50	50	49	49	49	45	40	40	

Za měsíc únor bylo pouze 96 hodin slunečního svitu, a to ve třinácti dnech v množství od čtyř do desíti hodin.

Š. Ručka

Omlouváme se za chybné uvedení výpočtu průměrné denní teploty v minulém čísle našeho zpravodaje. Bylo uvedeno takto: průměrná denní teplota se vypočítá jako průměr naměřených teplot v 9.00 hodin (tento údaj se bere dvakrát), pak ve 14.00 a ve 21.00 hodin. Správně má být: průměrná denní teplota se vypočítá jako průměr naměřených teplot v 7.00 hodin, pak ve 14.00 hodin a v 21.00 hodin (tento údaj se bere dvakrát).

□ Tr

Odpůrce letního času organizuje petici

Odpůrce letního času pan Stanislav Pecka ze Sobětuch na Chrudimsku nyní na několika desítkách míst v republice sbírá podpisy pod petici, kterou chce přinutit vládu, aby zrušila rozhodnutí o každoroční změně času. Zdůvodňuje to tím, že náhlý přechod na letní čas poškozuje zdraví lidí. Požaduje také referendum, v němž by se občané vyjádřili, zda letní čas vůbec chtějí. "Změna času se týká celého národa a celý národ

by se k tomu měl vyjádřit", řekl Stanislav Pecka. Je přesvědčen, že změna času působí na biorytmus člověka a vyvolává u něho stres, který může být jedním z původců různých onemocnění.

"Pokud vláda moje návrhy zamítne, požádám Ústavní soud, aby přezkoumal, zda nedošlo k úmyslnému poškození lidského zdraví a kdo je za to odpovědný", uvedl Pecka.

Někteří odborníci nevylučují, že letní čas, který je v republice zaveden od roku 1979, může působit zdravotní potíže. Místopředsedkyně Akademie

věd Helena Illnerová, která se specializuje na výzkum biologických rytmů, soudí, že posunutí času může u některých lidí působit jako stresový faktor. Podobný názor zastává i primář Václav Wittner z Karlových Varů, který se zabývá působením času a rytmu na zdraví. Podle něho může letní čas přispět k vyvolání některých chorobných stavů.

Stanislav Pecka bojuje proti letnímu času už od poloviny 80. let, ale jeho připomínky nikdo nebral vážně.

□ (lek)

SOUTĚŽ + SOUTĚŽ + SOUTĚŽ + SOUTĚŽ

Soutěžní Úkol č. 8
Kde se nachází tento znak?
 Těšíme se na Vaše odpovědi.

V devátém čísle loňského ročníku Zlatého rohu byla vyhlášena soutěž, která by měla oživit zájem o místní historické, geografické, architektonické, případně i ekologické zajímavosti obce.

V soutěžním úkole č. 7 se jednalo o kříž, umístěný na východní zdi kostela v Chrásticích. Z mnoha došlých správných odpovědí byl vylosován a 100,- Kč obdržel Michal Pešek, bytem Staré Město, Smetanova 167.

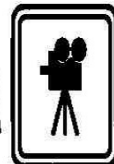
SOUTĚŽNÍ ÚKOL Č. 8

Odpověď:

Soutěžící:

Bydliště:

KINO STARÉ MĚSTO POD SNĚŽNÍKEM

Duben 1996

Pondělí 1. 16.00 a 19.30 hod. Vstupné: děti 10,- Kč
dospělí 22,- Kč

SÍŤ *Počítače pro ni znamenaly celý svět - dokud se ji s jejich pomocí nerozhodli vymazat ze světa.*

Sobota 6. 19.30 hod. Vstupné: 24,- Kč
Mládeži nepřístupné.

ŽOLDÁCI *Nebezpečná mise ve vietnamské džungli.*

Úterý 9. 19.30 hod. Vstupné: 22,- Kč

RAPSODIE V MIAMI *Milostná komedie plná omylů. V hlavních rolích Sarah Jessica Parkerová, Antonio Banderas a Mia Farrowová.*

Sobota 13. 16.00 a 19.30 hod. Vstupné: děti 14,- Kč
dospělí 24,- Kč

STAR TREK: GENERATIONS *Budoucnost začíná ve vašem kině! Nejnovější příběh slavného filmového seriálu.*

Pondělí 15. 16.00 hod. Vstupné: děti 10,- Kč
dospělí 20,- Kč

ŽELVÍ NINDŽOVÉ *Želváci jsou na místě... Dabováno.*

Pátek 19. 13.30 a 16.00 hod. Vstupné: děti 10,- Kč
dospělí 20,- Kč

ZACHRAŇTE WILLYHO I. *Báječná dobrodružství kosatky a chlapce Jesse. Dabováno. (111 min.)*

Sobota 20. 16.00 a 19.30 hod. Vstupné: děti 10,- Kč
dospělí 18,- Kč

MALÝ INDIÁN VE MĚSTĚ *Velmi úspěšná francouzská rodinná komedie. Myslete si, že vaše dítě je šílené... Počkejte, až poznáte Mimi Sikú! Dabováno (90 min)*

Úterý 23. 19.30 hod. Vstupné: 20,- Kč
Mládeži nepřístupné.

VOLAVKA *Čekali jste bestii. Ne, to by bylo příliš snadné. Francouzský kriminální film.*

Sobota 27. 16.00 a 19.30 hod. Vstupné: 25,- Kč

STRÁŽNÍ ANDĚLÉ *Francouzská bláznivá komedie o tom, že naše kroky řídí nejen andělé strážní, ale i pokušitelé.*

Úterý 30. 16.00 a 19.30 hod. Vstupné: děti 10,- Kč
dospělí 22,- Kč

... KONĚ NA BETONĚ *Film, který hledá odpověď nejen pro Johanu. Volné pokračování úspěšného filmu "Pásla koně na betoně" se odehrává po 12 letech...*

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA